

Види са че бѫдѫщий-тъ тогава още подвижникъ не излѣзъ отъ хилендаръ неогласенъ въ вѣра-та на бѫдеще-то на свой-тъ народъ и безъ богатъ запасъ отъ народно чувство, на кое-то най-обиленъ разсадникъ по това време билъ той, речений-тъ манастиръ, и това са разбира най-добрѣ отъ слѣдствия-та на сношения-та му съ бивши-тѣ тамо учени Бѫлгари, известни-тѣ послѣ личности, Докторъ Ю. Селимински, днешни-тѣ Свето-Пловдивски, братъ му Д-ръ Е. Мишайковъ и Д-ръ Ст. Чомаковъ. Като ученикъ и послѣдователъ на Отецъ Паисиева-та школа, Ил. Михайловски успѣль вѣтрѣ въ са-ма-та столица на Г҃рция да огласи въ народно сѫзнаніе и да кали въ народно чувство тѣзи свои сѫюзчесвенници и сѫученици, кои-то въ качество-то на г҃рци били допли да свѣршатъ грѣско-то учение и да станатъ сѫвѣршени г҃рци, а по негово вѣдженіе излѣзли сѫвѣршени Бѫлгари и добри патриоти.

На 1841 Ил. Михайловски дошелъ отъ Г҃рция въ Цариградъ и тута въ голѣмо-то грѣско народно училище, инакъ куручешменско наричано, слушалъ богословски науки до 1844. Но вмѣсто да мине въ станъ-тѣ на Г҃рци-тѣ, по своеокористни сѫображенія, както мнозина други прѣди него и послѣ, той напротивъ прѣдпочелъ да заяви отрицателно-то си отъ този путь направление и да заяви свои-тѣ въ служение на народъ-тѣ си прѣдначертания. Въ това време той прѣвелъ и издаде на бѫлгарски така наричано-то Платоново Богословие, на кое-то въ край-тѣ приложилъ и онази първа и забѣлѣжителна по бѫлгарско-то правописание статия. Съ това си дѣло той обжри на себе си за първъ путь внимание-то на Грѣцка-та патриархия.

Още повече обжри на себе си внимание-то на Грѣцка-та патриархия Иларионъ, като го забѣлѣжиха че бѣше са сближилъ и влѣзъ въ сношение съ обявений-тѣ вѣчъ нейнъ противникъ, Отца Неофита Бозвели, кой-то изѣгналъ отъ по-напрѣжне-то си въ Св. Горѣ заточение, нахождаше са по това време въ Цариградъ и слѣдуваше пакъ явно да проповѣдува между Бѫлгари-тѣ свои-тѣ за Бѫлгарщина-та идеи. Да утѣсняватъ мѫжителя е свойствено на доблестенни-тѣ души.

Племенни-тъ Бозвели обхождаше всички-тѣ крайща на Цариградъ да тѣрси Бѫлгари-тѣ да имъ проповѣдува, и едни наставляваше съ кротостъ, а на други са караше и строго ги гадяше за тѣхно-то въ г҃рцизъмъ-тѣ късненіе, за равнодушните и малодуши-то имъ въ заявление на народноста си. Уко-ри-тѣ му врѣзъ патриархия-та и вжобще врѣзъ грѣско-то духовенство биваха дори отвратителни по нѣкога. Но придрожа-